

Косовска битка

О значају ове битке, не треба пуно причати, свима је јасно и познато колико је она утицала на све касније догађаје. Била је судбоносна по много чему, а да јој то није био циљ. Није ова битка водила Србију ка паду, то је пре ње учинила Маричка битка.

Падом области браће Мрњавчевића, било је питање времена, када ће и остале српске области, задесити иста судбина.

Један од најмоћнијих обласних господара, кнез Лазар Хребељановић, први се сукобио са једним турским одредом. Кнез Лазар је победио Турке, у бици код Плочника 1386. Следећи окршај, догодо се 1388, када је војвода Влатко Вуковић-Косача, разби турски одред, у бици код Билеће (Херцеговина). Срби су постали свесни, да је победа могућа, да су Турци победиви..

Ово су били окршаји мањег обима, али значајни за искуство у борби.

Косовска битка-28.6.1389.

За битку је одабрана област,господара Вука Бранковића,Косово.Вук је био господар Косова и зет кнеза Лазара.Лазарева ћерка Мара,била је удата за Вука.Ко се одазвао позиву?Мало је било таквих,чак се многи сродници,нису одазвали позиву кнеза Лазара-господара Моравске Србије,да дођу и помогну.Позиву се одазвао босански краљ Твртко Котроманић,који је послао свог искусног борца Влатка Вуковића ,Вук Бранковић.

Битка се одиграла на Газиместану,код Приштине,у раним јутарњим сатима на Видован,28.6.1389.Српску војску предводио је кнез Лазар,који се налазио на центру,десно крило Вук Бранковић,а лево Влатко Вуковић-Косача.Са турске стране,султан Мурат,његови синови Бајазит и Јакуб.О самом току битке,мало се зна.О броју војника,такође немамо поуздане податке,али су Турци морали имати више војника.У току битке,неко је убио султана Мурата,а да ли је то био Милош Обилић(нисмо у потпуности сигурни ни да је постојао)или неки други ратник,остало је непознато.У бици је погинуо и сам кнез Лазар.Пред сам крај борбе,када је било извесно

да је све готово, Вук Бранковић, повлачи неколико хиљада својих војника, да не би узалуд гинули, у спорадичним окршајима. Косовска битка завршена је нерешено. Оба владара су страдала, а Турци се после битке повлаче. Бајазит користи ситуацију и убија брата Јакуба, како му не би угрозио власт. Последице за Србе, тек ће се видети, јер је изгинула читава једна генерација мушкараца.

За Косовску битку, везује се пуно митова, легенди, а и српска народна традиција, умешала је своје прсте. Многе од личности, које се спомињу у епским песмама, заправо нису ни постојале. Чим немамо јасан историјски траг или извор, оне за историчаре, не могу бити историјске личности. О даљим догађајима, прчаћемо у следећим лекцијама.

Ваши задаци, били би следећи:

1. Истражите, које су личности биле историјске, а које нису
2. Издвој неку историјску личност, по свом избору и опиши је.

3.У прилогу се налази текст,где ћете пронаћи одговоре,на следећа 2 питања,ако будете мало истраживали.

4.У време ког владара,кнез започиње успон?

5.Какво је било стање у Србији,после смрти цара Уроша?

Ако неко жели,може да уради презентацију или краћи реферат о кнезу Лазару или Вуку Бранковићу.Хвала на пажњи.Поздрав за све вас.

oružanom borbom s nepokornim velikašima, čime je teritorijalno širio državu, ali i udajama svojih kćeri. Kada mu se rodila i peta kćer Olivera, kasnije udata za turskog sultana Bajazita, Lazar je izgubio svaku nadu da će dobiti nasljednika prestola. Ipak, 1377. godine rodio se sin, koji je na krštenju, po tradiciji loze Nemanjića, dobio ime Stefan. Posle Stefana kneginja je rodila još dva sina, Vuka i Dobrivoja. Ovaj potonji umro je još kao dete.

Privredni i kulturni napredak države kneza Lazara ometan je stalnim pokušajima Turaka da je potčine. Knez se i do tada često sukobljavao s Osmanlijama, ali, po rešenosti da uđe u bitku sa znatno mnogoljudnijim protivnikom, svomju poslednju bitku, boj na Kosovu na Vidovdan 1389, kao i po hrabrosti koju je u njemu iskazao, ostao je upamćen u srpskom narodu.

Iako Srbija pada pod tursku vlast tek nakon sedamdeset godina, Kosovska bitka, mada završena vojničkim porazom Srba, bila je za Srbiju i srpski narod sudbonosna, a Kosovo za Srbe postaje mit, mesto stradanja, ali i sveto mesto, odakle se Srbija „vaznela na nebo“. Mučenička smrt srpskog kneza, koji je umesto ovozemaljskog izabrao „carstvo nebesko“, ulazi u epiku. Po narodnom predanju, svetom knezu Lazaru se pred ovu bitku javio anđeo Gospodnji i pitao ga kojom se želi privoleti carstvu, da li carstvu zemaljskom ili carstvu nebeskom? Pomolivši se najpre u sebi, nebočežniji knez je odgovorio anđelu Božjem: „Ako ću se privoleti carstvu zemaljskome, ono je za malena, trenutno i prolazno, a nebesko carstvo je uvek i do veka.“

„I postiže Lazar blaženu smrt tako što mu je glava posečena“, zapisao je Konstantin Filozof u Žitiju despota Stefana Lazarevića. Turski sultan Bajazit dozvolio je da Lazarevićovo čelo sačuva dva monaha, jer je bio zadivljen načinom na koji je epski knez „primio mučenički venac od Gospoda“.

Knez je sahranjen u Prištini, a 1391. mošti su mu prenete u zadužbinu, manastir Ravanicu. Crkva kanonizuje kneza već nekoliko godina posle pogibije. Kada je počela seoba Srba, narod je nosio sa sobom i njegove svete mošti i sklonio ih u manastir Vrdnik na Fruškoj

gori. U toku II svetskog rata odnete su u Sabornu crkvu u Beogradu. O šestotoj godišnjici Kosovske bitke, 1989. godine, kneževe mošti ponovo su prenete u Ravanicu i to tako što su izlagane na putu

kroz veliki broj srpskih gradova. Na Gazimestanu, mestu Kosovske bitke, održan je pomen pred stotinama hiljada Srba. Srpski narod došao je da se pokloni svome „caru“.

Kneževa večera

Prema epskoj pesmi, noć pred Kosovsku bitku uoči Vidovdana, u dvoru kneza Lazara u Kruševcu održana je čuvena Kneževa večera. Na večeru su bile pozvane sve srpske vojvode i velikaši:

- „Slavu slavi srpski knez Lazare u Kruševcu, mjestu skrovitome. Svu gospodu za sofru sjedao, svu gospodu i gospodičiče: s desne strane starog Jug-Bogdana, i do njega devet Jugovića; a s lijeve Vuka Brankovića, i ostalu svu gospodu redom; u zastavu vojvodu Miloša, i do njega dvije srpske vojvode: jedno mi je Kosačić Ivane, a drugo je Toplica Milane.“

Knez ili car?

Istorija Lazara Hrebeljanovića prepoznaje kao kneza, a narod kao mučenika i bogougodnog cara. Iako se Lazar na poveljama potpisivao kao knez, narodno predanje ga je zapamtilo kao svetog cara. U ruskoj „Knaš kuno slavni knez Lazare, ti ču jeni ali sa vrezom zoves“. Nepoznati autor „Žitija kneza Stefana“ opisuje da srpski vladar "iz prekomerne krotivosti i smernosti, osobina koje su odlikovale kosovskog velikomučenika, nije hteo da se uzvisi dostojanstvom višim od kneza". Prema izvoru Srpske pravoslavne crkve, patrijarh Jefrem je kneza Lazara krunisao za srpskog cara po smrti cara Uroša Nejakog. I Đurađ Branković u svojim hronikama pominje Lazarevo „venčanje za carstvo“. U ruskom letopisnom svodu iz vremena ruskog cara Ivana Groznog, srpski knez se pojavljuje s carskim zvanjem.

Sa ove večere ostale su čuvene reči Lazareve, poznate kao „kletva kneza Lazara“:

- „Ko je Srbin i srpskoga roda, i od srpske krvi i kolena, a ne došo na boj na Kosovo, ne imao od srca poroda, ni muškoga ni devojačkoga! Od ruke mu ništa ne rodilo, rujno vino ni pšenica bela! Rdom kapo dok mu je kolena!“

Na večeri se vitez Miloš Obilić obrekao da će ubiti turskog sultana Murata i tako dokazati da je u zdraviću kneza Lazara nepravedno oklevetan kao izdajnik u predstojećem boju. On je kao izdajnika prokazao velmožu Vuka Brankovića, koji je zaista jedini preživeo okršaj s Turcima:

- „Ja nevjera nikad bio nisam, Nit sam bio, niti ću kad biti, nego spura mislim na Kosovu za prislanjevanje spora poginuti! Nemojte me uz koljeno, Nemojte me uz vino, Nemojte me uz Brankoviću!“

Uz ovaj zavet ispuštao je i krunu Murata, a što se tiče Vuka Brankovića, i pre nego što je istoričarinja uspela da demantuje njegovu navodnu „neveru“, budući da je Branković i u godinama posle boja na Kosovu nastavio da se bori protiv Osmanlija, motiv njegove izdaje ušao je neizmenjen u književnost.

Kneževa večera predstavlja jasnu analogiju s biblijskom Tajnom večerom koju je Hrist priredio za apostole: Vuk Branković predstavljen je kao Juda, Lazar kao Isus Hrist, Miloš kao Sveti Petar..., i najzad, Kosovo kao Golgota – mesto najvećeg stradanja srpskog naroda.

Branislava Ivković

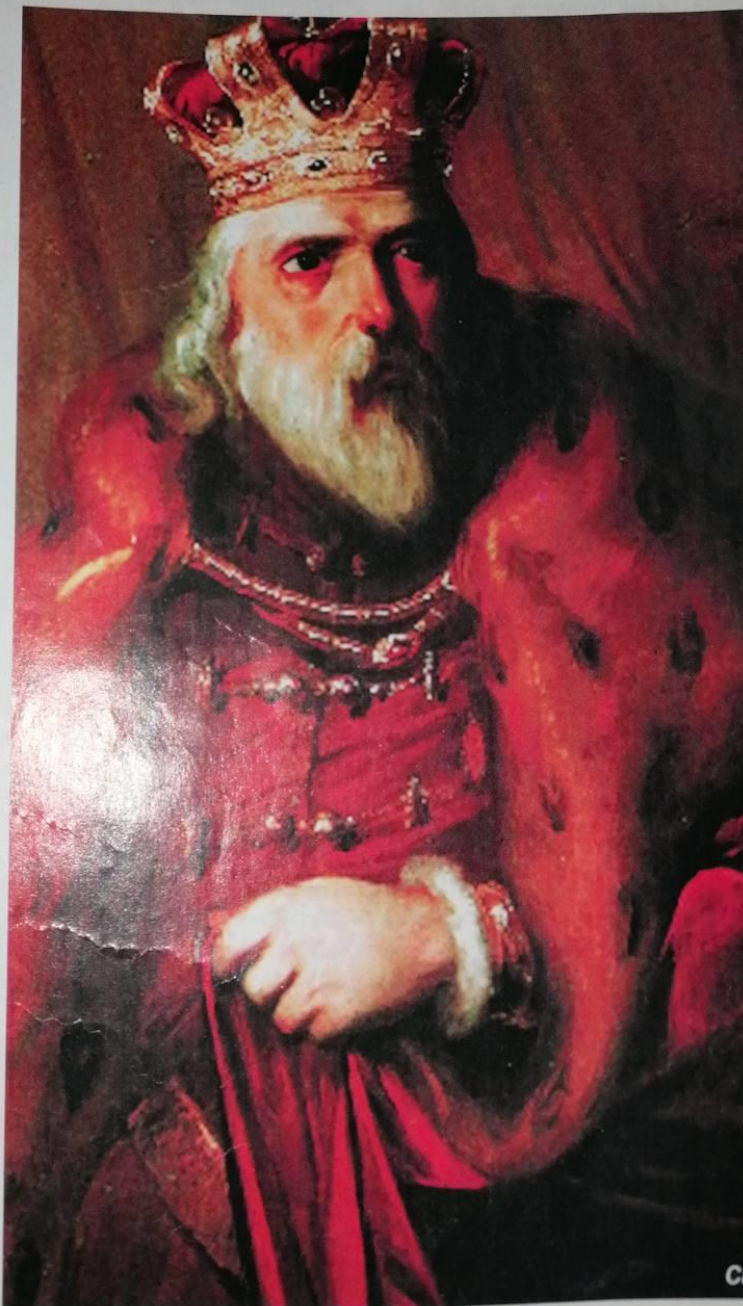
**Car Dušan
prvi procenio
Lazareve
sposobnosti
i vrline**

GOSPODAR svih Srba

Knez Lazar vladao je srpskom zemljom u periodu od 1371. do 1389. godine u oblasti triju Morava. Otac, Pribac iz Prilepca kod Novoga Brda, služio je na dvoru cara Dušana Silnog. Grad Prilepac, u kojem se Lazar rodio 1329. godine, Pribac je dobio od Dušana kao nagradu za službu. O Pripčevom prezimenu Hrebeljanović, neki izvori kažu da je u izvornom obliku glasilo Grbljanović. Postoji i teorija da ovo prezime vodi poreklo od prideva "hrebeljav", što znači grub. Lazar je još kao mladić doveden u službu na dvor cara Dušana koji je ubrzo ocenio Lazareve sposobnosti i vrline, pa ga je postavio za stavioca i dao mu za ženu svoju srodnicu Milicu, ćerku kneza Vratka, potomka Nemanjića po Vukanu.

Po smrti cara Uroša Nejakog, u zemlji počinju sukobi velmoža oko vlasti. U atmosferi unutrašnjih deoba, jedino je podrška crkve mogla da jednog od njih, s „dostojnim vrlinama prvih Nemanjića“, stavi na čelo srpskog naroda. Priznanje crkve da je knez Lazar suvereni vladar svih Srba vidi se iz povelje pečkog patrijarha Spiridona, a takvim ga smatra i carigradska patrijaršija koja mu se obraća kao „preuzvišenom velikom knezu sve Srbije“. On sam titulisao se kao „gospodar svih Srba“. Sebe je nazivao i Stefan Lazar ili Stefan knez Lazar.

Još veći ugled u narodu i među sveštenstvom stiče uspevši da 1374. godine izdejstvuje skidanje crkvene anateme koju je carigradski patrijarh Kalist bacio na Srbiju kada je srpska crkva dobila status patrijaršije. Dobivši u legitimnoj crkvi izvor svoje svetovne vlasti, knez Lazar počinje gradnju svoje monumentalne zadužbine, manastira Ravanice kod Čuprije. Podigao je još i manastir Gornjak na Fruškoj gori i crkvu Lazaricu u Kruševcu. Lazar je svoju vlast i pozicije učvršćivao i

Ca